

Bilaga D

Rekommendation (nr 112) angående företagshälsovård

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens, vilken av styrelsen för Internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 3 juni 1959 till sitt fyrtiotredje sammanträde, och beslutat antaga vissa förslag angående företagshälsovård, vilken fråga utgör den fjärde punkten på sammanträdets dagordning, samt beslutat att dessa förslag skola taga form av en rekommendation,

antager denna den tjugofjärde dagen i juni månad år nittonhundrafemtio följande rekommendation, vilken skall benämnas »rekommendation angående företagshälsovård, 1959» (Occupational Health Services Recommendation, 1959).

I. Definition

1. Med uttrycket »företagshälsovård» avses i denna rekommendation en på eller i närheten av arbetsplatsen upprättad verksamhet, som har till syfte

- a) att skydda arbetstagarna mot varje hälsorisk, för vilken de kunna bli utsatta till följd av sitt arbete eller de förhållanden, under vilka detta utföres;
- b) att medverka till arbetstagarnas fysiska och psykiska anpassning, särskilt genom arbetets anpassning till arbetstagarna samt genom anvisning av arbetsuppgifter, för vilka de äro lämpade;
- c) att medverka till att för arbetstagarna skapa och vidmakthålla högsta möjliga grad av fysiskt och psykiskt välbefinnande.

II. Tillämpningsmetoder

2. Företagshälsovården bör med hänsyn till olikheterna i de enskilda ländernas förhållanden och praxis, allt efter omständigheterna, genomföras

- a) genom lagstiftning;
- b) genom kollektivavtal eller annan mellan berörda arbetsgivare och arbetstagare träffad överenskommelse; eller
- c) på annat av vederbörande myndighet efter samråd med arbetsgivarernas och arbetstagarnas organisationer godkänt sätt.

III. Organisation

3. Företagshälsovården bör, alltefter omständigheterna och med beaktande av tillämpliga normer,

- a) organiseras av vederbörande företag eller anslutas till ett utomstående organ;
- b) organiseras
  - i) såsom en särskild verksamhet inom ett enda företag; eller
  - ii) såsom en för flera företag gemensam verksamhet.

4. I syfte att bereda alla arbetstagare tillfälle att komma i åtnjutande av företagshälsovård, bör sådan anordnas för industriella och icke industriella företag, för jordbruksföretag samt för allmän tjänst; dock att därest företagshälsovård icke kan omedelbart anordnas för alla företag, dylik verksamhet i första hand bör upprättas

- a) för företag, där hälsoriskerna synas vara störst;
- b) för företag, där arbetstagarna äro utsatta för speciella hälsorisker;
- c) för företag, vilka sysselsätta mera än ett föreskrivet minimiantal arbetstagare.

5. Där företagshälsovård, enligt definitionen i denna rekommendation, icke tills vidare kan genomföras av geografiska eller andra skäl, bör företaget träffa avtal med en läkare eller ett lokalt hälsovårdsorgan rörande

- a) handhavandet av första hjälpen vid olycks- och sjukdomsfall;
- b) läkarundersökningar, föreskrivna i den nationella lagstiftningen;
- c) övervakning av de hygieniska förhållandena inom företaget.

IV. Uppgifter

6. Företagshälsovården bör vara av huvudsakligen förebyggande natur.

7. Företagshälsovården bör icke handha kontrollen av bortovaro på grund av sjukdom; den bör dock icke hindras vare sig från att utröna de förhållanden som kunna ha lett till en arbetstagares sjukledighet eller från att inhämta upplysningar om sjukdomens förlopp, för att därigenom bättre kunna planera sitt förebyggande arbete, upptäcka yrkesrisker samt föreslå lämplig arbetsplacering i rehabiliterande syfte.

8. Företagshälsovårdens uppgifter böra, allt efter omständigheterna och med beaktande av den utsträckning, i vilken en eller flera av sagda uppgifter lösas på ett tillfredsställande sätt av andra lämpliga organ i enlighet med nationell lagstiftning eller praxis, successivt utvecklas att omfatta i synnerhet följande:

- a) övervakning av alla inom ett företag förekommande faktorer, som kunna påverka arbetstagarnas hälsa, samt rådgivning i detta hänseende till företagsledning och arbetstagare eller deras representanter inom företaget;
- b) arbetsanalys eller deltagande i dylik från hygieniska, fysiologiska och psykologiska synpunkter samt rådgivning till företagsledning och arbetstagare rörande bästa möjliga anpassning av arbetet efter arbetstagaren med beaktande av dessa synpunkter;
- c) samverkan med andra berörda avdelningar och organ inom företaget i förebyggandet av olycksfall och yrkessjukdomar samt i övervakningen av personlig skyddsutrustning och dess användande ävensom rådgivning till företagsledning och arbetstagare i detta hänseende;
- d) övervakning av hygienin inom företagets sanitära anläggningar samt övriga för arbetstagarna avsedda välfärdsanordningar, såsom kök, marketenterier, barndaghem och vilohem samt i förekommande fall övervakning av för arbetstagarnas räkning inrättade dietiska anordningar;
- e) läkarundersökningar vid nyanställning samt periodiska och speciella läkarbesiktningar — om så befinnes erforderligt även biologiska undersökningar och röntgenundersökningar — vilka föreskrivas i nationell lagstiftning eller i avtal mellan berörda parter eller organisationer eller vilka industriläkaren finner tillrädliga i förebyggande syfte; sådana undersökningar böra trygga en särskild övervakning av vissa arbetstagarkategorier, såsom kvinnor, minderåriga arbetstagare utsatta för speciella yrkesrisker samt partiellt arbetsföra;

- f) övervakning av arbetets anpassning till arbetstagarna, särskilt de partiellt arbetsföra, i överensstämmelse med deras fysiska förutsättningar, deltagande i sådana arbetstagares rehabilitering och omskolning även som rådgivning i detta hänseende;
  - g) rådgivning till företagsledning och arbetstagare i samband med placering eller omflyttning av arbetstagare;
  - h) rådgivning på framställning av enskilda arbetstagare i fråga om sjukdomsbesvär, som må uppkomma eller förvärras under arbetet;
  - i) första hjälpen vid olycks- eller sjukdomsfall samt under vissa omständigheter och i samförstånd med berörda parter (arbetstagarens egen läkare däri inbegripen) ambulantly behandling av arbetstagare, som ej avbrutit sitt arbete eller som återupptagit detsamma;
  - j) utbildning och regelbunden träning av personal för första hjälp vid olycks- och sjukdomsfall samt övervakning och underhåll av utrustning för sådan hjälp, där så finnes lämpligt i samverkan med andra avdelningar eller organ;
  - k) upplysningsverksamhet bland företagets personal i frågor rörande hälsa och hygien;
    - l) sammanställning och periodisk granskning av statistiska uppgifter rörande hälsotillståndet inom företaget;
  - m) forskning rörande företagshälsovård eller deltagande i sådan forskning i samverkan med sakkunniga personer eller institutioner.
9. Där en eller flera av de i föregående punkt uppräknade uppgifterna i enlighet med nationell lagstiftning eller praxis utövas av andra lämpliga organ än det som omhänderhar företagshälsovården, böra dessa tillhandahålla industriläkaren varje upplysning av betydelse, som han kan anse sig behöva.

10. Företagshälsovården bör upprätthålla nära kontakt med andra berörda avdelningar eller organ inom företaget rörande arbetstagarnas hälsa, säkerhet eller välfärd, särskilt med social-, säkerhets- och personalavdelningarna, fackföreningsrepresentanterna inom företaget, skydds- och hälsokommittéerna liksom varje annan kommitté eller person inom företaget som befattar sig med hälso- och välfärdsfrågor.

11. Företagshälsovården bör jämväl upprätthålla kontakt med tjänster och organ utanför företaget, vilka befatta sig med frågor rörande arbetarnas hälsa, säkerhet, omskolning, rehabilitering, omplacering och välfärd.

12. 1) Företagshälsovården bör vid undersökning av arbetstagaren i samband med nyanställning eller vid hans första besök lägga upp ett personligt konfidentiellt hälsokort, som kompletteras vid varje påföljande undersökning eller besök.

2) Företagshälsovården bör dessutom föra lämpliga anteckningar, så att erforderliga upplysningar kunna lämnas rörande dess verksamhet och rörande arbetstagarnas allmänna hälsotillstånd, dock att därvid de i punkten 21 lämnade anvisningarna skola iakttagas.

V. Personal och utrustning

13. Varje tjänst inom företagshälsovården bör stå under ledning av en läkare, som har att svara för verksamheten antingen direkt inför företagsledningen eller inför den myndighet som verksamheten är underställd.

14. Läkare inom företagshälsovården böra icke under sin vård ha ett större antal arbetstagare än de effektivt kunna övervaka med beaktande av de särskilda problem, som äro förenade med ifrågavarande industris typ och natur.

15. Läkare inom företagshälsovården böra i yrkesmässigt och moraliskt hänseende intaga en helt oberoende ställning i förhållande till såväl arbetsgivare som arbetstagare. I syfte att trygga detta oberoende böra industriläkarnas anställningsvillkor, särskilt med avseende på tillträde till och avgång ur tjänst, regleras i den nationella lagstiftningen eller i avtal mellan berörda parter eller organisationer.

16. Den läkare som anförtros ledningen av företagshälsovården bör så vitt möjligt äga specialutbildning i sådan hälsovård eller bör åtminstone vara förtrogen med yrkeshygieniska frågor, första hjälpen vid olycks- och sjukdomsfall samt arbetspatologi ävensom med den lagstiftning som berör hans olika åligganden. Läkaren bör beredas tillfälle att vidareutbilda sig på dessa områden.

17. Den till företagshälsovården knutna sjukvårdspersonalen bör äga av vederbörande myndighet föreskrivna kvalifikationer.

18. Personalen för den första hjälpen vid olycks- och sjukdomsfall bör

a) bestå uteslutande av lämpligt kvalificerade personer;

b) vara lätt tillgänglig under arbetstid.

19. Företagshälsovårdens lokaler och utrustning böra uppfylla en av vederbörande myndighet föreskriven standard.

VI. Nödvändiga förutsättningar för uppgifternas fullgörande

20. För att framgångsrikt kunna fullgöra sina uppgifter bör företagshälsovården

a) äga fritt tillträde till företagets samtliga arbetsplatser och underställda anläggningar;

b) inspektera arbetsplatserna med lämpliga mellanrum, om så erfordras gemensamt med andra organ inom företaget;

c) äga tillgång till upplysningar rörande de arbetsprocesser och arbetsmetoder som tillämpas och de ämnen som komma till användning eller som man planerar att använda;

d) äga befogenhet att utföra eller hos godkända tekniska organ begära utförande av

i) besiktningar och undersökningar beträffande potentiella hälsorisker i arbetet, t. ex. genom provtagning och analys av luften i arbetslokalerna, av produkter och ämnen, som användas i produktionen, eller av annat material, som kan antagas vara skadligt;

ii) kontroll av förekomsten av skadliga fysiska faktorer;

e) äga befogenhet att hos vederbörande myndigheter begära kontroll av tillämpningen av fastställda normer för sundhet och säkerhet i arbetet.

21. Varje till företagshälsovården knuten person bör åläggas tystnadsplikt med avseende på såväl medicinska som tekniska upplysningar, vilka i samband med fullgörandet av deras ovan angivna uppgifter och verksamhet må komma till deras kännedom, dock med de undantag som den nationella lagstiftningen må föreskriva.

VII. Allmänna anvisningar

22. Alla arbetstagare och deras organisationer böra lämna sin fulla medverkan till förverkligandet av företagshälsovårdens mål.

23. De tjänster som företagshälsovården tillhandahåller inom ramen för denna rekommendation böra vara kostnadsfria för arbetstagarna.

24. Där den nationella lagstiftningen icke annorledes föreskriver och i avsaknad av överenskommelse mellan berörda parter, böra kostnaderna för företagshälsovårdens organisation och verksamhet bestridas av arbetsgivaren.

25. Den nationella lagstiftningen bör föreskriva vilken myndighet som skall vara ansvarig för övervakningen av företagshälsovårdens organisation och verksamhet. I tillämpliga fall må rådgivningsverksamheten på detta område delegeras på erkända tekniska organ.